

νούργια ρομάντζα του «Ίντρα, πατέρας και γιός» και «δ σωλήνας τού νερού».

— Η κυριώτερη εκδήλωση της σύγχρονης Ιταλικής λογοτεχνίας είναι τὸ ρομάντζο. ἔχει πνίξει σκεδὸν ὅλα τᾶλλα εἶδη τοῦ λόγου. Κι' εἶν' ἀξιοσημείωτο πὼς αὐτὸ κρατοῦνε τὴν πρῶτην σειράν οἱ γυναῖκες μετὰ τὴν Ματρίλιντη Σερὰν καὶ τὴν Γκράτσια Ντελλέντα. Ἡ τελευταία αὕτη μᾶς ἔχει δώσει ἕνα καινούργιο ρομάντζο «Τὸ μυστικὸ τοῦ μοναχικοῦ ἀνθρώπου», γραμμένο σὲ φανταστικὸ τόνον, μετὰ τὴν γνωστὴ λεπτὴ ψυχολογία ποὺ βάζει πάντα ἡ Ντελλέντα στὰ ἔργα της.

— Ἄλλα ρομάντζα γυναικῶν ποὺ βγήκαν τελευταῖα εἶναι «ὁ μαῦρος θεὸς» πολεμικὸ ρομάντζο μετὰ ἀρκετὸ ρεαλισμὸ τῆς κ. Ταρτουφάρι, οἱ «εντισσονάντσες» τῆς κ. Ἐλεονόρας Γκρέϋ, τὸ θαυμάσια ψυχολογημένο «ὁ γιὸς τῆς θλίψης μου» ποὺ μὲν τὸ πρωτοφανερώνεται ἡ νέα συγγραφέισσα Δ)δα Μίλλν Ντάντολο, τὰ διηγηματικὰ τῆς κ. Τερτζά «ὁ Ἰσκιος πάνου στὸν τοῖχον» κ.ἄ.

— Ὁ πόλεμος ἔχει μπάσει τίς νέες ιδέες ὡς καὶ στὴν Ἰαπωνία. Κι' ἔτσι βλέπουμε νὰ μᾶς ἐκθέτουνε στὸ *Mercur de France* τὴ σοσιαλιστικὴ κίνηση αὐτὸν τὸν τόπον. Πολλὰ σοσιαλιστικὰ περιοδικά, ἀνάμεσα στ' ἄλλα ἡ Νέα ἐποχὴ, Ἑμεῖς, ἡ κίνησις τῶν Μαζῶν, οἱ Ἑργάτες, σκορποῦνε σὺν τὴν Ἰαπωνίαν τίς νέες ιδέες. Στὴ θεωρητικὴ ἀνάπτυξιν τῶν ιδεῶν πρωτοστατοῦνε σπουδαῖοι ἐπιστήμονες, ὁ Σακαέ, μετὰ τὸν Οὐτοπιστικὸν σοσιαλισμὸ καὶ μετὰ τὸ ρομάντζο ὁ Αἰσιόδοξος φυλακισμένος, ποὺ τὴν ὥρᾳ μετὰ τὴν συνεργασίαν πολλῶν μαθητῶν του ἐτοιμάζει τὴν ἱστορίαν τῶν τάξεων τῶν πληθειῶν, ὁ ἀρχηγὸς τῆς κομμουνιστικῆς κινήσεως Γιαμακάβα μετὰ τὴν γυναῖκα του ποῦχουν γράψει τὴν βιβλιογραφίαν τοῦ Μάρξ, τίς σκέψεις γιὰ τὸ Δεὐν καὶ γιὰ τὸν Τρότσκι, τίς Γυναῖκες νέες καὶ ἄλλοι.

— Ἡ σοσιαλιστικὴ κίνησις χωρίζεται σὲ δύο στὴν Ἰαπωνίαν. Μιὰ ὀλιστικὴ—μαρξική. Μιὰ ἰδεαλιστικὴ—τολστοϊκή. Σαυτὴν ἀνήκει κι' ὁ μεγάλος ρομάντζο γράφος Καγκάβα, μετὰ τὸ ρομάντζο του. «Πέρα ἀπὸ τὸ νεκρὸ σημεῖον» Ὁ ἥρωάς του ἔτσι Νόμι, ἀπὸ πλούσιον οἰκογένειαν, ἐπειδὴ δὲν εἶν' εὐτυχημένος θέλει νὰ ζήσει γιὰ τοὺς φτωχοὺς γιὰτὶ ἐκεῖ βρίσκει τὸν προορισμὸν του. Πάει καὶ γίνεται δουλευτής. Πειθαίνει ὁ πατέρας του καὶ τὸν ἀφίνει κληρονόμον μεγάλης περιουσίας. Αὐτὸς τὴ δέχεται μὰ σὲ λίγο ἀπιδρασμένος ἀπὸ τὴν νέα ζωὴν, γίνεται χριστιανός, μοιραζει τὴν περιουσίαν του στοὺς φτωχοὺς καὶ ξαναγίνεται δουλευτής. Ἀγαπιέται μετὰ μιάν ἐργάτισσαν, καὶ μαζὶ κάνουν μιάν ἀποστολικὴν προπαγάνδαν στὴν ἀργατιά. Γίνεται μιὰ ἀπεργία, κατηγορεῖται αὐτὸς πὼς μετὰ τὰ διδάγματά του σήκωσε τοὺς ἐργάτες. Οἱ ἐργάτες ὁμῶς ποὺ τὸν ἀγαποῦν σηκώνονται, καὶ δὲ θέλουν νάφῃ σὺν νὰ πιαστῇ, μὰ αὐτὸς ἀκολουθεῖ τὴν ἀρχὴν νὰ μὴ ἀντιστέκεται στὸ κακὸ καὶ παραδίδεται στὴν ἀστυνομίαν. Ἐδὼ τελειώνει τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ρομάντζου

ποὺ σὲ λίγους μῆνας ἔχει δέκα ἐκδόσεις στὴ σειρά, καὶ τὴν ὥρᾳ θὰ κυκλοφορήσῃ καὶ τᾶλλο μέρος, μετὰ τὸν τίτλον «αὐτὸς ποὺ σημαδεύει τὸν ἥλιον μετὰ τὸ δοξάρι του».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

LOUIS ROUSSEL: La versification de André Kalvos.

— Πολὺ φροντισμένη μελέτη τοῦ κ. Ρουσσέλ πᾶν ὅσον τὴν μετρικὴν μορφήν τοῦ ἔργου τοῦ Κάλβου. Ἐτάζει ἕνα ἕνα τὰ εἶδη τοῦ στίχου, τίς συλλαβὰς ποὺ κάνουν ὁ Κάλβος συνίζησιν καὶ τίς χασμωδίας ἀκόμα, καὶ ὅλ' αὐτὰ τὰ μετράει σὰ νὰ κάνει στατιστικὴν ἐργασίαν. Μιὰ τόσο φροντισμένη δουλειὰ φυσικὰ ἔφερε τὰ καλὰ τῆς ἀποτελέσματα, γιὰτὶ ἔτσι βάσιμα πιά καὶ μετὰ μαθηματικὰς ἀπόδειξεις θὰ μπορεῖ νὰ κατηγορήσῃ κανεὶς τὸν Κάλβον, γιὰ μετρικὰ καὶ στιχογραφικὰ ἀτέλειαν, ὅπως κανεὶ ὁ κ. Ρουσσέλ. Θὰ θελαμε ὁμῶς ἐκεῖ ποὺ μιλάει καὶ γιὰ τὴν ἀξίαν τοῦ ἔργου τοῦ Κάλβου ἀπὸ ἐποψῆς οὐσίας καὶ ὅχι μορφῆς, νὰ φέρνῃ καὶ καὶ ἐπιχειρήματα ἐξίσου ἀναμφισβήτητα. Καὶ τὸ λέμε αὐτὸ ὅχι γιὰ νὰ δείξουμε πὼς δὲ θέλουμε νὰ δεχτοῦμε καμὴν ἐπιρύλαξιν γιὰ τὸ ποιητικὸν ταλέντον τοῦ Κάλβου, παρὰ γιὰτὶ μᾶς γεννᾷ πολλὰς ἀπορίες τὸ πὼς ὁ κ. Ρουσσέλ, ποὺ γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ μιλήσῃ αὐθεντικὰ γιὰ τὰ μέτρα τοῦ Κάλβου κάθισε νὰ μετρήσῃ πόσους στίχους μετὰ τὸν μονάχον στὴν ἔχτη συλλαβὴ ἔχει ἡ πρώτη ὠδὴ, πόσους ἡ δευτέρη κ' ἔτσι ὡς στίς εἰκοσι, καὶ νὰ βρῇ μετὰ τὸν ὅσον πόσους τέτοιους στίχους βρίσκουμε στοὺς ἑκατὸ, καὶ τὸ ἴδιον γιὰ τοὺς στίχους μετὰ τὸν ὅσον στὴν τρίτη καὶ τὴν ἔχτη συλλαβὴ, στὴν δευτέρη κ' ἔχτη, καὶ γενικὰ ὅλους τοὺς τύπους τοῦ ἑπτασύλλαβου τοῦ Κάλβου καὶ νὰ μᾶς ἐκθέσῃ ὅλον αὐτὸ τὸ μέτρον στίς σελίδας 30—49 δηλ. στὸ 1[3] περίπου τοῦ βιβλίου του, καὶ ποὺ νὰ μᾶς δώσει ἰδέαν γιὰ τίς συνίξεις καὶ χασμωδίας τοῦ Κάλβου ζευγαρώνει σὲ 25 ζευγάρια τὰ φωνήεντα καὶ φέρνει μέσα σὲ τέσσαρες ὀκτάκτες σελίδας (15—18) 130 παραδείγματα ἀπὸ συνίξεις καὶ χασμωδίας—πῶς, ὅστερ' ἀπὸ τὴν φροντίδα νᾶχει καλὰ ἐπιχειρήματα γιὰ νὰ μιλήσῃ γιὰ τὴν μορφήν, σὲ δύο τρία μέρη ποῦρχειται ὁ λόγος γιὰ τὴν οὐσίαν, δίχως νὰ φέρῃ κανένα ἐπιχείρημα μιλεῖ καταδικάζοντας τὸν ποιητὴν. Ἐτσι, στὴ σελ. 3 (Notice sur Kalvos) ὅστερ' ἀπὸ 11 ἀράδες βιογραφικὰς πληροφορίας μᾶς λέει ἔτσι, ἀπάντεχα, πὼς «ὁ Σολωμὸς μὲ τὰ ἐλαττώματά του εἶναι λυρικὸς ποιητής, καὶ ὁ Κάλβος μὲ τίς ἀρετὰς του εἶναι δασκαλός». Ἐπειτα δίχως νὰ δικαιολογήσῃ ἕνα εἶπε, λέει καὶ ἄλλα βιογραφικὰ καὶ κάμποσες ἀράδες παρακὰτὸν πάλιν ἀπάντεχα, δίχως αὐτὸ ποὺ λέει νᾶναι συμπέρασμα κανενὸς συλλογισμοῦ ὡστεὶ ἢ ὅχι, μᾶς λέει πὼς «δίχως ποτε νὰ τόμολογήσῃ στὸν ἑαυτὸ

του δ Κ., ή ποίηση δὲν εἶτανε γι αὐτὸν παρὰ ἓνα ἐνδιαφέρον ἐπεισόδιο μέσα σὲ μιὰ δασκαλική ζωή». Ἐπειτα οἱ σελίδες 4—59 εἶναι μοναχὰ παρατήρησεις γιὰ τὸ μέτρο, τὸ ρυθμό, τὴν ἁρμονία, τὴ ρίμα, τὴ συμφωνία ἀνάμεσα στὸ στίχο καὶ στὴ φράση μὲ πολλὰ παραδείγματα ποὺ δείχνουν τὶς τεχνικὲς ἀρετὲς καὶ τὰ τεχνικὰ ἐλαττώματα τοῦ Κάλδου. Μὰ πάλι στὴ σ. 66, ἐνῶ μιλάει γιὰ τὴ συνέχιση τῆς ἰδίας ἐννοίας στὸν παρακάτω στίχο (enjambement) ξαφνικὰ περνώντας ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴ ἀποψη στὸ ζήτημα τῆς οὐσίας, λέει πὼς «ἐνῶ τριάντα συλλαβὲς εἶναι τόσο λίγες γιὰ μιὰ γλώσσα ποῦχει μεγάλες λέξεις σὰν τὴ ρωμέικη, ὅμως τὸ διάστημα μιᾶς στροφῆς φτάνει γιὰ τὸ μικρὸ ξέπλωμα τῶν φτερῶν τοῦ Κάλδου». Καὶ τὸ συμπέρασμα αὐτὸ τῶχει σὲ ἰδιαίτερο ἐδάφιο μὲ τὸν τίτλο «ὁ Κάλδος ἔχει μικρὴ τὴν πνοή».

Καὶ μὲν αὐτὰ δὲ θέλουμε νὰ ποῦμε πὼς δὲ βρῖσκουμε καὶ εἰκόσιον σὲ μερικὲς ἀπ' αὐτὰς τὶς παρατήρησεις τοῦ κ. Ρουσσέ. Ἄν ὅμως μᾶς ἔφερνε καὶ τὰ ἐπιχειρήματά του, ὅπως κάνει στὸ ζήτημα τοῦ στίχου, τότε δὲ θὰ μᾶς ἔμενε καμιά ἀντίρρηση. Ἴσως θὰ εἰπωθεὶ πὼς σὲ μιὰ μελέτῃ μονάχα γιὰ τὸ στίχο τοῦ Κάλδου δὲ θάστανε νάναπτύξει κανεὶς ἐπιχειρήματα καὶ γιὰ τὴν οὐσία τῆς ποιήσεώς του. Δὲν ξαίρω, μὰ μοῦ φαίνεται πὼς τότε θὰ μπορούσαν νὰ λείπουν κι' οἱ ὑπαινιγμοὶ αὐτοὶ ποὺ παραπάνω ἀναφέραμε, γιὰ τὴν ἀξία τοῦ ποιητικοῦ ἔργου τοῦ Ζακυνθίου ποιητῆ, κ' ἔτσι νάχουμε μπρὸς μας μονάχα μιὰ μετρικὴ μελέτῃ, τέλεια, ὅπως εἶναι, ἀπὸ κάθε ἀποψη.

ΗΛ. ΗΛ.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ

«ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ». Βγαίνει σὲ λίγες μέρες τὸ Δ' τεῦχος, γιὰ τὸ μῆνα Ἀπρίλη 1922, μὲ τὰκόλουθα περιεχόμενα: *Ἡ χρεωκοπία τοῦ ἑλληνικοῦ ἱμπεριαλισμοῦ* (τοῦ Γ. Α. Γεωργιάδη).— *Ἱστορία τοῦ Ρωσικοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος* (Μπολσεβίκων) (τοῦ Β. Μονχάριν).— *Ὁ ἱστορικὸς ὀλισμὸς* (τοῦ Α. Δ. Σίδερη).— *Καπιταλισμὸς καὶ Σοσιαλισμὸς στὴ Ρωσία* (Ε. Βάργκα).— *Ἡ Κομμουνιστικὴ Δίεθνη*: Ἀπόφαισεις γιὰ τὸ ἐνωμένο μέτωπο τοῦ προλεταριάτου Ἀπόφαισεις ἀπὸ τὴν τελευταία διάσκεψη τοῦ κόμματος.— Δίεθνη σοσιαλιστικὴ κίνηση καὶ Βιβλὶ γραφία (τοῦ Γ. Α. Γεωργιάδη).

Μέσα στὴν κοινωνικὴ καὶ διανοητικὴ μούχλα ποὺ ἀγκαλιάζουνε τελευταία ὅλη τὴ ζωὴ μας, σὰν ἓνας σταθμὸς παρηγοριᾶς, εἶναι τὸ περιοδικὸ τοῦτο ποὺ βγαίνει τὸ Σοσιαλιστικὸ Κόμμα. Ἡ ἀληθινὴ οικονομικὴ ἐπιστήμη, ποὺ τόσο διαστρεβλώνεται στὰ λογὶς λογὶς περιοδικὰ κ' ἐφημερίδες, ὅργανα τῆς κρατοῦσας τάξης, ἐδῶ βρίσκει ἄσυλο γιὰ νὰ πάρει τὸν καινούριον δρόμον της, σύμφωνα μὲ τὰ νέα κοινωνιστικὰ ἰδανικά ποὺ θὰ κυριαρχήσουνε μιὰ μέρα στὴν ἀπολυτρωμένη ἀνθρωπότητα.

ΞΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Mercur de France 15 τοῦ Μάρτη: Μ. Μιρτίλ: ἡ Ἰταλία καὶ μεῖς. Λουσιὲν ντὲ Σαὶν Κρουά: Blasco Ibanez.— Ἀλμπέρ Ἐρλάντ: ἡ πέτρα τοῦ κόκκινου Καμπαρέ (διήγημα).— Ποιήματα τοῦ Ζὰκ Μπονζάν.— Σαὶν Μαρσέ: ἡ Γαλλικὴ ἀστικὴ ἔνωση.— Ζὰν Ἀζαλμπέρ: Γράμματα ἀπ' τὶς χώρες τοῦ Ρήνου.— Φερνάν Ρός: Ἡ νόμιμη κατάρθωση. Τὸ καινούριον νομοσχέδιο καὶ τὰποτελέσματά του.— Συνέχειν ἑνὸς ρομάντζου τοῦ Ζωρζ Ντυμποζαντού. Δεκαπεντάμερη ἐπιθεώρηση.

Revue Critique des idées et des livres τοῦ Μάρτη: Φρανσουά Ρενιέ: ὁ νεκροθάφτης τῆς αὐτοκρατορίας.— Φρανσουά Φοσκά: οἱ ἀρτίστες μὲς στὰ ρομάντζα τοῦ Μπαλτάκ.— Ἐμὶλ Ἀνριό: Τρία ποιήματα.— Ζωρζ ντὲ Τυάξ: ἡ μικρὴ σκηνή: Ντανκούρ καὶ Μαριβὼ.— Πολιτικὰ καὶ φιλολογικὰ σημειώματα.

Le Monde Nouveau τῆς 15 τοῦ Μάρτη:— Ζὺλ ντὲ Γκωλιέ: ὁ Βιχτόρ Σεγκιλιέν κι' ἡ αἴσθησις τοῦ διαφοροτικού.— General Salle: Ἀλβανία καὶ Συρία.— Γκαστόν Σοβεμπού: Οἱ ἀναστυλιότες τῆς συγκαιρινῆς Εὐρώπης.— Ρενέ Λεμιάν: ἡ Γαλλοαμερικανικὴ φιλία.— Φ. Ζὰν Ντεστιέ: ἡ ἐχπαιδευτικὴ μεταρρύθμιση.— Ἀρνὶ Μαξέλ: Τὸ μέλλο τῆς Τσεχοσλοβακίας.— Ζὺλ Μπερτώ, ὁ Σαὶντ Ἐβρεμοντ στὴν Ἀγγλία.— Δεκαπεντάμερη ἐπιθεώρηση.

Mercur de France τῆς 1 Ἀπρίλη: Yvon Evendon Norvès: τὸ Ἀλγέρι.— Pierre Dufay: οἱ νερόπτες τῆς Μποσεμικῆς Ζωῆς.— Ludmila Savitzky: τὸ κυνήγημα τοῦ Ὀργκάντι (νουβέλλα).— Marie de Franc: Τραγούδια.— Léonard Rosenthal: Ἰαπωνικὰ μαργαριτάρια.— Hippolyte Buffenoir: Διαγωνισμὸς γιὰ τὸ μνημεῖο τοῦ Ρουσσώ.— συνέχεια τοῦ ρομάντζου τοῦ κ. Dubujadoux, δεκαπεντάμερη Ἐπιθεώρηση, σημειώματα.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

Γράφετε σύντομα καὶ καθαρογραμμένα γράμματα.

κ. Γ. Καμ. Κάτι λὲς μὰ πρέπει νὰ δουλέψης πολὺ ἀκόμη γιὰ τὰ στρώσει ἡ πένη σου.— κ. Παντ. Μαρ. Τὸ «Πλάνημα» θὰ δημοσιευτεῖ.— κ. Ν. Παπ. Ἡ «Ἀνοιξη» καλοῦται καὶ θὰ δημοσιευτεῖ.— κ. Ἀλεξ. Ἰδ. Δημοσιεύουμε δὴ τὶς δύο πρῶτες στροφὰς καὶ κρίνε τες μοναχὸς σου:

Εἰς τὴν ζωὴν μου μιὰ παιδοῦλα
ἔχ' ἀγαπήσει μοναχὴ
καὶ εἶναι, Θέ μου σὰν αὐτοῦλα
μιᾶς μαύρης νύχτας μυστικῇ.

Τὰ βλέμματά της μὲ θερμαίνουν
μὲ καθιστοῦν ἀγωνιστῇ
κι' ὅταν τοῖ τρόμου μὲ παιδεύουν
τὰ φάσματα—ὦ, μὲ φιλεῖ!

Τέτιοι στίχοι δὲ γράφονται πιά σήμερον, παιδί μου.— κ. Α. Πομ. Ἡ «Μπαλλάντα» σου καλὴ μὰ χρειάζεται δουλεμα πολὺ ἀκόμη. Μὴ βορεθεῖς.— κ. Μάριο. Καθὼς βλέπεις δημοσιεύουμε τὸ ἓνα μέρος, μὲ μερικὰ διορθώματα καὶ ἀλλαγὰς, Τὸ ἄλλο, δὲ μᾶς ἄρσες καὶ τόσο καὶ τὸ ρήξαιμ στὸ καλάθι. Πεινοῦσε τὸ ἔργον κι αὐτὸ κ' ἔπρεπε νὰν τοῖ δοθεῖ κάποια τροφή, μέρες ποῦναι!...